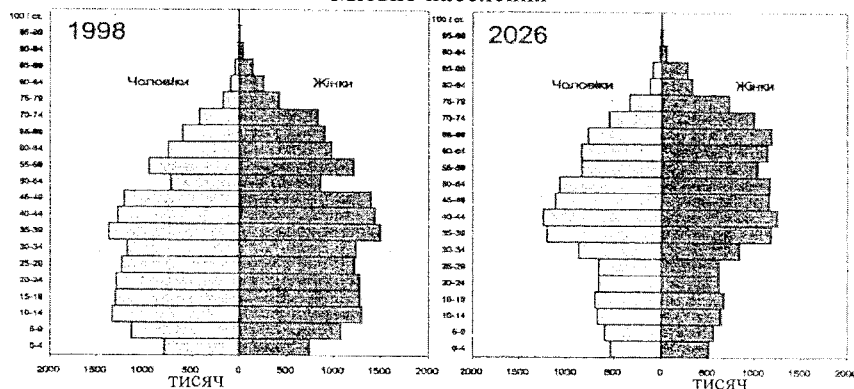
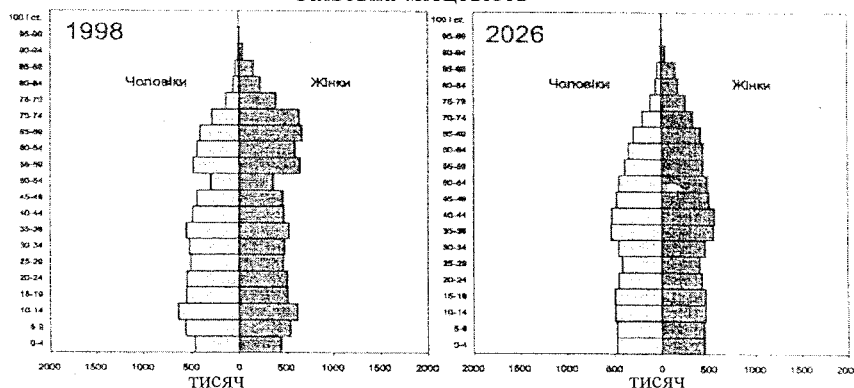

Міське населення

Сільська місцевість

Статтєво-вікові піраміди міського і сільського населення України на початок 1998 і 2026 рр. (за середнім варіантом прогнозу)

виходять хвороби системи кровообігу — 28,9 % (по Україні — 41,5 %, по м. Києву — 44,9 %), то серед дітей та підлітків на першому місці стоять хвороби нервової системи (по м. Києву — 44,1 % у 1998 р. і 22,7 % у 2000 р., а по Україні кількість таких захворювань — близько 40 %). Спостерігається омолодження інвалідності за віком — до 39 років. Стан інвалідності дітей та інвалідності з дитинства у віці 16 років і старше щорічно погіршується. У 1999 р. кількість первинно визнаних інвалідами збільшилася на 2,1 %. Кількість дітей-інвалідів, які отримують соціальну пенсію, зросла порівняно з 1991 р. удвічі.

З огляду на викладене при складанні навчальних програм, при формуванні всієї системи освіти для людей з особливими потребами слід брати до уваги структуру захворювань серед дітей і підлітків. За даними по м. Києву, серед захворювань дітей до 16 років переважають хвороби

нервової системи — у 1998 році це становило 44,1 %. У 2000 р. ця цифра зменшилась до 22,7 %, але в структурі інвалідності з-поміж дітей вона знов посідає перше місце.

Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що отримання людьми з особливими потребами вищої освіти та професійних навиків слід розглядати не як акт гуманізму, а як соціально-демографічну та соціально-економічну необхідність. Ця соціальна група посідає помітне місце в демографічній структурі населення України. Її активна життєва позиція сприятиме стабілізації та поліпшенню економічної, соціальної та культурної ситуації в українському суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баталіна Т.С., Волков А.Г. Возрастные пирамиды: Демографический энциклопедический словарь.— М.: Сов. энциклопедия, 1985.— С.65–67.
2. Демографічні перспективи України до 2026 р.— К., 1999.
3. Головне управління охорони здоров'я м. Києва. Міський науковий інформаційно-аналітичний центр методичної статистики. Основні показники здоров'я.— К., 2001.
4. Пирожков С.И. Возрастная структура населения. Демографический энциклопедический словарь.— М., 1985.— С. 67–68.
5. Москаленко В.Ф., Горбань Є.М., Маруни В.В., Войтак Т.Г. Роль галузевої науки у реформуванні служби медико-соціальної експертизи// Лікарська справа.— 2001.— № 3.— С. 3–6.

В.П. СИДОРЕНКО,
кандидат технічних наук, доцент
П.М. БОЙКО,

ПРИНЦИП НАСКРІЗНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В ДІЇ

В статті розкривається важливість і необхідність неперервної ступеневої освіти при підготовці інженерів-механіків автомобільного транспорту, а також створення електронних варіантів підручників фахових інженерних дисциплін.

The article covers the importance and necessity of continuous staged education in training engineer-mechanics for automobile transport, and also creation of textbooks electronic versions for professional engineering disciplines.

Проблема підвищення якості підготовки кадрів завжди була, є і залишається однією з найактуальніших, на розв'язання якої спрямовані зусилля освітян і науковців педагогічних і профільних наукових установ.

Найбільш дієвим кроком для досягнення мети є, на наш погляд, запровадження неперервної освіти, яка передбачає поступове накопичення знань і вмінь з обраного фаху, починаючи з сімейного виховання, навчання в дитячих дошкільно-виховних установах, в школах, ліцеях, коледжах і вищих закладах освіти.

Особливо виправданим є запровадження цього методу при підготовці висококваліфікованих інженерно-технічних працівників. Адже необхідно збагатити майбутнього спеціаліста широким колом теоретичних знань і надати можливість отримання практичних навичок в процесі вивчення структурної будови, принципів проектування, методів і технології виготовлення деталей, режимів і економічності експлуатації, а також забезпечення організаційних засобів збереження працездатності і ефективності використання основної технічної виробничої системи. Без освоєння такого діапазону знань у межах освітньо-кваліфікаційного рівня мова про високу якість підготовки йти не може, оскільки ці питання перебувають у нерозривному динамічному взаємозв'язку і завжди вимагають глибокого аналізу і комплексного підходу при вирішенні будь-якої значущої проблеми в даній галузі.

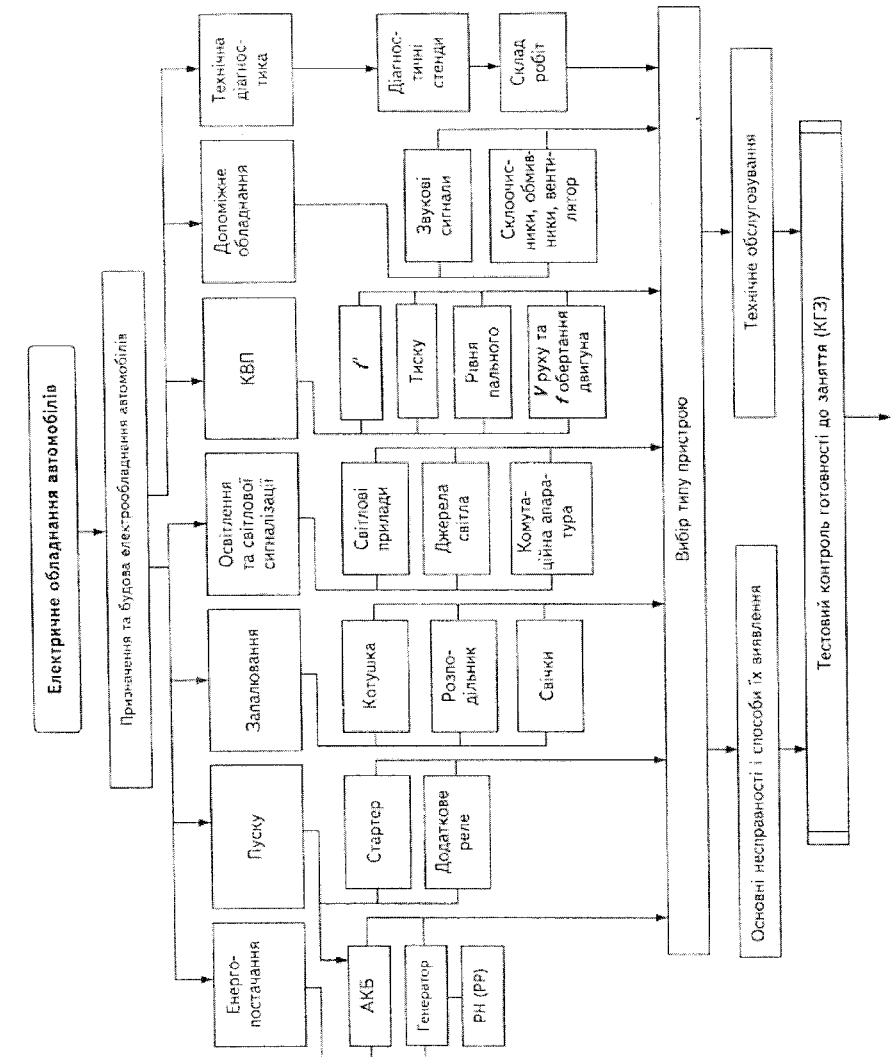
Виходячи з вищесказаного, необхідність широкого впровадження неперервної наскрізної освітньо-професійної підготовки задекларовано відповідними рішеннями з'їзду освітян і урядовими постановами [1].

Але на перешкоді, крім ряду інших, чи не на першому плані стоїть відсутність науково обґрунтованих методів наскрізного навчання, розроблених дидактичних прийомів і засобів, які б ґрунтувалися на поєднанні засвоєння теоретичних знань з практичними навичками і вміннями, на врахуванні впливу змін в рівнях початкової і середньої освіти, пов'язаних з переходом економіки на рейки ринкових відносин, включаючи і погіршення матеріально-технічного забезпечення лабораторної бази навчальних закладів.

Для відпрацювання цих та інших питань, пов'язаних із підвищенням рівня професійно-технічної освіти та з безпосереднім упровадженням в практику підготовки фахівців новітніх засобів навчання та освітніх технологій, нині створено і діє науково-навчальний центр професійно-технічної освіти Академії педагогічних наук України (ННЦ).

Науковці згаданого закладу мають можливість на кожному освітньому рівні, починаючи з дитячого садочка, середньої школи, ліцею, коледжу і закінчуючи університетським, перевірити ефективність і дієвість розроблених методик і технологій навчання з широким застосуванням комп'ютерної техніки і відпрацювання методів дистанційного навчання. За базову професійну спрямованість обрано сервісне обслуговування автомобілів, яке найбільш популярне серед молоді і спрямоване на досить поширену в місті сферу виробничої діяльності. Крім того, Центр має досить потужну навчально-виробничу базу, до складу якої входить верстатний парк та обладнання для виготовлення деталей, автошкола, майстерні, де є

можливість виконувати майже всі види робіт, пов'язаних із проведенням технічного сервісного обслуговування автомобілів. Тож ті, хто навчається за вказаною фаховою спрямованістю, після прослуховування теоретичних курсів закріплюють знання на практиці.

Загальна схема побудови програмно-методичного сценарію автоматизованого комп'ютерного курсу з дисципліни "Електричне та електронне обладнання автомобілів"

Після отримання робітничої професії водія чи автослюсаря кожному бажаному надається можливість продовжити навчання до рівня молодшого спеціаліста з обслуговування і ремонту автомобілів і двигунів. Наступним етапом є здобуття рівня бакалавра, а після акредитації, можливо, і спеціаліста з інженерної спеціальності “Автомобілі і автомобільне господарство”. Тепер така підготовка ведеться автомеханічним відділенням Відкритого міжнародного університету розвитку людини “Україна”, яке функціонує на базі ННЦ у відповідності з Договором про творче співробітництво і взаємодопомогу між названими закладами. Нині на автомеханічному відділенні проводиться постійна робота з удосконалення завершальної підготовки фахівців автомобільного транспорту найвищого освітньо-кваліфікаційного рівня. Університет є одним із ініціаторів і першопрохідців освоєння системи неперервної професійної освіти, і робота автомеханічного відділення — одна з найскладніших випробувальних ланок в цьому ланцюгу. Адже йдеться про підготовку інженерної спеціальності, яка вимагає широкого використання лабораторної бази і виробничого комплексу.

Першочерговим етапом є розроблення й упровадження у навчальний процес усіх структурних підрозділів наскрізних програм, які б відповідали наміченій меті. Для того створена і діє спеціальна творча група із представників університету, ННЦ, учених інших навчальних закладів та провідних фахівців галузевих міністерств і установ.

Одним із найважливіших напрямів нашої діяльності є розроблення й упровадження в навчальний процес прогресивних освітніх технологій, створення електронних підручників тощо [2]. Нині в ННЦ сформований і діє творчий науково-педагогічний колектив, який розробляє електронну версію підручника “Електричне та електронне обладнання автомобілів”, що передбачає одночасне вивчення і рівневий контроль знань з даного курсу (відповідно до показаного на рисунку схематичного зображення структури курсу і методики його застосування).

Для інтегрованих груп студентів-автомеханіків Університету “Україна” необхідність створення таких підручників є першочерговою, зважаючи на складність освоєння технічних дисциплін особами з вадами слуху.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті* // Освіта.— 2001.— № 60—61.
2. *Кокорева Л.В. и др. Диалоговые системы и представление знаний.*— К.: Наук. думка, 1993.

О.М. МАКСИМОВИЧ,
кандидат педагогічних наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ ЗДОБУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Формирование личности зависит от влияния различных факторов. Одним из них является воспитание, составной частью которого в широком его значении становится образование. Положение и развитие Украины как независимого государства, ориентация ее на передовые страны мира требуют решения ряда проблем просвещения, в том числе введения различных просветительских услуг для получения высшего образования. Об этом, в частности, и идет речь в этой статье. Особенно актуальна эта проблема для отдельной категории населения нашей страны — людей с особыми потребностями.

The forming of individual depends on different factors. Upbringing is one of them; education in wide context becomes a part of it. Position and development of Ukraine as an independent state, its orientation on the developed countries requires solving some educational problems, including introduction of different elucidative services for gaining higher education. This is the topic covered in the given article. This problem is especially important for such category of our country inhabitants as people with disabilities.

В Україні постала проблема осмислити нині діючу систему освіти, метою якої є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу.

Реформування системи загальної і вищої освіти спонукало до створення і затвердження нового документа — Національної доктрини розвитку освіти, оскільки всі намічені плани в Державній національній програмі “Освіта” (“Україна XXI століття”) були реалізовані. В доктрині визначено систему концептуальних ідей і поглядів на стратегію й основні напрями розвитку освіти у першій чверті XXI століття. В цьому документі зазначається: “Мета державної політики розвитку освіти полягає у створенні умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, вихованні покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися протягом життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати і зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну та правову державу як невід’ємну складову європейської та світової спільноти” [1, с. 3].